RODZICE W SZKOLE

Opracowały: Jolanta Trawczyńska Markiewicz
Elżbieta Leśniowska

Prawa i obowiązki rodziców akty prawne

Konstytucja RP

Art. 48

- 1. **Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami**. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.
- **Art. 53**
- 3. **Rodzice mają prawo** do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami.

Rozporządzenie Ministra Edukacji

z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad organizowania udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej

w publicznych przedszkolach, szkołach

i placówkach

§ 2 pkt.2

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna udzielana w przedszkolu, szkole, placówce rodzicom uczniów i nauczycielom polega na **wspieraniu rodziców** i nauczycieli **w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych** w celu zwiększenia efektywności pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów

§ 3

Korzystanie z pomocy psychologiczno - pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce **jest dobrowolne i nieodpłatne**

§ 4 pkt.3

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest organizowania i udzielana we współpracy z:

1) **rodzicami** uczniów

§ 5

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna w przedszkolu, szkole, placówce jest udzielana z inicjatywy:

2) **rodziców**

§ 6 pkt.4

W przedszkolu, szkole, placówce pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest udzielana **rodzicom** uczniów i nauczycielom w formie **porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń.**

§ 17

Porady i konsultacje dla uczniów oraz porady, konsultacje, warsztaty i szkolenia dla **rodziców** uczniów i nauczycieli prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

§ 21 pkt.2

O ustalonych dla ucznia formach, sposobach i okresie udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, dyrektor przedszkola, szkoły, placówki, o której mowa w art. 2 pkt. 5 ustawy, niezwłocznie informuje na piśmie **rodziców** ucznia albo pełnoletniego ucznia

§ 22 pkt.1

Zespół (…) opracowuje (…) plan działań wspierających zawierający:

5) działania wspierające **rodziców** ucznia

§ 23 pkt.2

Na wniosek **rodziców** ucznia lub pełnoletniego ucznia, a także na wniosek nauczyciela prowadzącego zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze lub zajęcia specjalistyczne, a w przypadku klasy terapeutycznej – na wniosek wychowawcy klasy, zespół dokonuje oceny efektywności tych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej przed upływem ustalonego przez dyrektora przedszkola lub szkoły okresu udzielania danej formy pomocy.

§ 26 pkt.1

Rodzice mogą uczestniczyć w spotkaniach zespołu

§ 26 pkt.2

O terminie spotkania zespołu dyrektor (…) informuje **rodziców** ucznia

§ 26 pkt.3

W spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

2) na wniosek **rodzica** ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista

§ 28 pkt.2

Po zakończeniu uczęszczania do przedszkola, po ukończeniu przez ucznia szkoły oraz w przypadku przejścia ucznia do innego przedszkola lub szkoły **rodzice** ucznia lub pełnoletni uczeń otrzymują oryginał karty. W dokumentacji, o której mowa w ust.1, pozostaje kopia karty.

§ 28 pkt.3

Za zgodą **rodziców** ucznia lub pełnoletniego ucznia dyrektor przedszkola lub szkoły, do której uczeń uczęszczał, przekazuje kopię karty do przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art.. 2 pkt.5 ustawy, do której uczeń został przyjęty.

§ 30 pkt.4

Do zadań logopedy w przedszkolu, szkole i placówce należy ponadto:

4) podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej, w tym współpraca z **najbliższym środowiskiem ucznia**

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 lipca 2009 roku

W sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

§ 19

Przedszkole, szkoła i placówka gromadzi
w indywidualnej teczce dla każdego dziecka, ucznia lub wychowanka, objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną, dokumentację badań i czynności uzupełniających prowadzonych

w szczególności przez pedagoga, psychologa, logopedę doradcę zawodowego i lekarza.

Po co współpracować?

- Rodzina i szkoła to środowiska, które mają największy wpływ na rozwój dzieci;
- Rodzice to nieocenione źródło wiedzy o dziecku (potrzeby, zainteresowania, mocne i słabe strony, sposób reagowania na stres).
- Nauczyciel – dzięki współpracy z rodzicami – może spojrzeć na ucznia z szerszej perspektywy, lepiej zrozumieć jego szkolne funkcjonowanie.

Zachowanie rodzica: **podejrzliwość, nieufność wobec nauczyciela i szkoły**

Pułapki psychologiczne	**Jak radzić sobie z takim zachowaniem**
•Pułapka usprawiedliwień polega na tym, że im bardziej nauczyciel usprawiedliwia się, tym bardziej staje się podejrzliwy dla rodzica	**•Traktuj rodzica życzliwie, ale bez uległości** **•Informuj o faktach** **•Przyjmij do wiadomości podejrzenia i uprzedzenia, ale nie potwierdzaj ich, nie usprawiedliwiaj się i nie tłumacz** **•Nie staraj się przeforsować swojego stanowiska za wszelką cenę; wycofaj się z dyskusji, gdy wydaje się bezowocna** **•Uważaj z poczuciem humoru-może być odczytane jako lekceważenie** **•Zapewnij rodzica o swoim zaangażowaniu na rzecz dziecka**

Zachowanie rodzica: nadmierna emocjonalność, dramatyzowanie

Pułapki psychologiczne	Jak radzić sobie z takim zachowaniem
•Pułapka emocjonalnego odcięcia polega na odrzuceniu uczuć przeżywanych przez rodzica. Może to powodować u niego poczucie niezrozumienia. •Pułapka indukcji odpowiedniego dystansu do przeżyć rodzica. Zakłóca to zdolność nauczyciela do rzeczowego osądu sytuacji.	•Okaż życzliwe zainteresowanie rodzicowi •Nie ulegaj jego stanom emocjonalnym •W rozmowie staraj się utrzymać równowagę pomiędzy możliwością wyrażania poprzez rodzica jego emocji a rzeczową oceną rzeczywistości •Dopytuj o wyobrażenie rodzica stojące za ogólnikowymi emocjonalnymi ocenami •W przypadku przeżywania rozpaczy przez rodzica utwierdzaj go w pozytywnych aspektach jego doświadczenia, wskaż pozytywne cech jego dziecka, odwołaj się do pozytywnych umiejętności, przypomnij sukcesy

Zachowanie rodzica: wycofanie, brak kontaktu, nieobecność na zebraniach

Pułapka psychologiczna	Jak sobie radzić z takim zachowaniem
•Pułapka rezygnacji z kontaktu, czyli zaniechanie prób nawiązania kontaktu •Pułapka narzucania kontaktu polega na wywieraniu presji do kontaktu	•Uszanuj prawo rodzica do wycofania się, zachowania dystansu •Próby zmniejszania dystansu podejmuj stopniowo i z wielką uwagą •Spróbuj nawiązać z nim kontakt w sytuacji, w której mniej narażony jest na społeczną ekspozycję •W czasie zebrań staraj się nawiązać choćby wzrokowy kontakt, reaguj na wszelkie przejawy nawet słabego zaangażowania •Okazuj dużo życzliwości, nie oczekuj na wzajemność •Postaraj się poznać przyczyny z powodu których się wycofuje •Motywuj do współpracy

Zachowanie rodzica: autoprezentacja manifestująca poczucie wyższości

Pułapki psychologiczne	Jak radzić sobie z takim zachowaniem
•Pułapka urazy polega na chęci upokorzenia kogoś, przez kogo poczuliśmy się upokorzeni. Przy rodzicu z poczuciem wyższości Łatwo możemy poczuć się mało wartościowi lub zirytowani. Nauczyciel może mieć ochotę dewaluować osobę rodzica •Pułapka uwodzenia polega na uleganiu czarowi rodzica. Nauczyciel może poczuć się wybrany przez nadzwyczajnego rodzica i zamiast zajmować się problemem prowadzi wciągającą konwersację	•Traktuj rodzica z szacunkiem. Nie pozwalaj sobie na aluzyjne dywagacje, nawet jeśli wyczuwasz taki klimat w jego wypowiedziach •Odnajdź w sobie pokłady cierpliwości, by przyjąć jego pozytywną autoprezentację •Gdy musisz przeciwstawić się rodzicowi, odwołuj się do swojej wiedzy (podawaj konkrety, dane fakty-powołuj się na źródła) i uczuć (stosuj komunikat JA) •Nie daj się zwieść komplementom •Ponawiaj komunikaty o swoich uczuciach (np.:” To interesująca rozmowa, ale martwi mnie, że nie uda mi się zdążyć przekazać panu to co zaplanowałam”) ponieważ rodzic z poczuciem wyższości, zaprzątnięty budowaniem swojego wizerunku, ma kłopoty z dostrzeganiem uczuć i potrzeb innych ludzi

Zachowanie rodzica: roszczeniowość, oczekiwanie recept

Pułapki psychologiczne	Jak radzić sobie z takim zachowaniem
•Pułapka dobrych rad polega na dawaniu rodzicom gotowych recept i rozwiązań, co skutkuje przerzuceniem przez niego całej odpowiedzialności za rozwiązanie na nauczyciela. Im więcej rad daje nauczyciel, tym bardziej podtrzymuje zależność i roszczenia rodziców •Pułapka nadodpowiedzialności- gdy twoje „dobre rady" okazują się nieskuteczne możesz mieć ochotę „zaadoptować" rodzica z problemem i zacząć angażować się w rozwiązywanie jego życiowych kłopotów. Takie pomaganie bez jasno określonego kontraktu może skończyć się zaniedbaniem własnego życia lub odrzuceniem rodzica na skutek narastającej, trudnej do zniesienia frustracji.	•Postaw jasne granice rodzicowi. Dbaj o swój czas prywatny, nie pozwalaj dzwonić do siebie do domu. Jasno określaj czas spotkań •Unikaj dawania rad, co nie znaczy, że masz zrezygnować z zaangażowania •W rozmowach skupiaj się na wspólnym rozwiązywaniu problemu. Pytaj, jak rodzic dotychczas sobie z tym radził, czy nowe rozwiązania są do przyjęcia, jak wyobraża sobie wprowadzanie ich w życie. To rodzic powinien myśleć jak najwięcej. Nauczyciel jest tu tylko pomocnikiem •Bez gniewu czy zniecierpliwienia ogranicz żądania rodzica. Mów wprost co możesz zrobić, a czego nie zrobisz •Traktuj z dystansem pozytywne opinie na swój temat

Zachowanie rodzica: agresja, awantura

Pułapki psychologiczne	Jak radzić sobie z takim zachowaniem
•Pułapka lęku podlega na uleganiu rodzicowi na skutek własnych obaw, tłumaczeniu się przed nim, próbach brania winy na siebie, „sparaliżowanie”. Zachowania te zazwyczaj eskalują agresję. •Pułapka złości to uleganie emocjom i wchodzenie w słowne potyczki lub kłótnie z rodzicem. Prowadzi to zazwyczaj do otwartej kłótni. •Pułapka poczucia niższej wartości-ochrona siebie przez tłumaczenie lub atak skierowany przeciw rodzicowi	•Narzuć własne reguły rozmowy „Nie będę z panem rozmawiać w taki sposób" : **„Jeżeli pan nie przestanie krzyczeć, odejdę" ; „Widzę, że jest pan zdenerwowany. Chętnie pana wysłucham, jeśli pan nie będzie używać obraźliwych słów".** Nie pozwól się obrażać. Jeśli rodzic nie przerywa awantury, przerwij kontakt z nim (wyproś go lub sam wyjdź) •Unikaj otwartej konfrontacji, agresywnego tonu. •Bądź zdecydowany, stanowczy, nie okazuj lęku •Jeżeli czujesz lęk, przejdź w miejsce, gdzie są inni nauczyciele lub rodzice. Nie zawahaj się poprosić o pomoc, gdy poczujesz się zagrożony •Nie chowaj urazy. Jeśli rodzic ochłonie, postaraj się zająć problemem, a nie waszą relacją. •Nie licz, że uda ci się go wychować lub wzbudzić w nim poczucie winy za jego zachowanie.

Zachowanie rodzica: nadmierna kontrola, podważanie kompetencji nauczyciela

Pułapki psychologiczne	Ja radzić sobie z takim zachowaniem
•**Pułapka walki** o **władzę** (kontrolę)- nauczyciel próbuje nie dopuścić do kontroli nad sobą; rozmowy mogą zostać zdominowane przez kwestię „kto kogo kontroluje„ i „kto przez kogo jest kontrolowany", w tej rozgrywce na pewno zostaje zagubione dziecko •Pułapka lęku- nauczyciel może obawiać się ciągłej kontroli ze strony rodzica. •Pułapka ucieczki przed polega na unikaniu rodzica	•Wyrażaj uznanie i zrozumienie dla zaangażowania rodzica •Jeżeli tylko to możliwe włączaj go w procesy podejmowania decyzji związane z jego dzieckiem •Pozwalaj mu na inicjatywę. Zachęcaj do podejmowania różnych działań na rzecz klasy, szkoły •Informuj go wyczerpująco o dziecku, ale ustal sposoby i zakres ich udzielania •Bądź cierpliwy i wyrozumiały •Zachowaj tolerancję, dystans i poczucie humoru wobec przejawów kontrolowania

Zachowanie rodzica: opór, niechęć do kontaktów, łamanie umów

Pułapki psychologiczne	Ja radzić sobie z takim zachowaniem
• **Pułapka poczucia winy** polega na tym, że to nauczyciel zaczyna czuć się winny z powodu złości, jaką odczuwa wobec stawiającego opór rodzica. Nauczyciel unika wtedy postawienia jasnych wymagań rodzicowi i czuje, że coraz bardziej narasta w nim irytacja. Może mieć ochotę na słowną krytykę, ale rodzic opierający się często się broni przed przyjęciem jakichkolwiek informacji zwrotnych, wyrażając gwałtowną skruchę, co z kolei pogłębia u nauczyciela poczucie winy za złość •Pułapka zmanipulowania - nauczyciel może czuć się zagubiony poprzez zmienne reakcje rodzica ulegać im lub unikać rozwiązania rzeczywistego problemu	•Jasno i precyzyjnie formułuj swoje oczekiwania •Dbaj, by umowy między tobą i rodzicem były szczegółowe. To wam obojgu ułatwi sprawę •Gdy czujesz narastającą irytację, zastanów się, czy rodzic nie ma powodów złościć się na ciebie i usiłuje nieświadomie wzbudzić w **tobie** nieprzyjemne uczucia. Zainicjuj z nim rozmowę na temat tego, czy nie ma do ciebie o coś żalu, czy coś go zdenerwowało •Uodpornij się na wyrażaną manifestacyjnie skruchę -nie poddawaj się poczuciu winy. Nie odrzucaj skruchy rodzica, ale nie traktuj jej jako usprawiedliwienia •Spokojnie odwołuj się do wzajemnych zobowiązań •Nie atakuj rodzica. Jeśli ktoś szczególnie cię złości, porozmawiaj o tym z kolegą z pracy i postaraj się zrozumieć przyczynę swojej irytacji.

Istnieje wspólny cel:

rodzicom i nauczycielom zależy na rozwoju dziecka

Wspieranie rodziców w wychowaniu dzieci polega na:

- utwierdzaniu ich w przekonaniu, że potrafią być dobrymi rodzicami,
- pokazywaniu informacji o mocnych stronach dziecka,
- edukowaniu poprzez stawianie problemów i dokonywanie wspólnej analizy, pokazywaniu alternatywnych sposobów postępowania, motywowanie do poszukiwania rozwiązań,
- bezpośrednim pomaganiu w utrzymaniu dobrych relacji dziecko - rodzice

Wskazówki dotyczące postępowania w trudnych sytuacjach

- Każdy poważny problem należy dokumentować (co się zdarzyło, kto był zaangażowany, co zostało powiedziane, jakie działania podjęto i jakie są konsekwencje) – kopia notatki rodzice, dyrektor;
- Dokumentacja ucznia powinna być gromadzona przez różnych nauczycieli w ustalonym miejscu,
- Listy, powiadomienia należy zawsze wysyłać pocztą;
- O problemach należy informować, gdy są one „w zarodku”
- Do rozmowy musisz być przygotowana/y,
- Nie daj się przyprzeć do muru, z trudnym rodzicem rozmawiaj przy świadkach,
- Uczeń powinien być obecny na spotkaniu rodzica z nauczycielem;
- Gdy rozmawiasz z uczniem i rozmawiasz o konsekwencjach musi się on podpisać pod notatką;
- Podsumowuj każde spotkanie, zapisuj co zostało ustalone,
- Nie dzwoń w sprawach mało istotnych, zawsze zapytaj czy rodzic ma czas;
- Przechowuj dokumenty, mogą ci pomóc w konfliktach z rodzicami;
- Bądź sprawiedliwy, zdecydowany, wytrwały.

Miejsce

- Zadbaj o wygodne warunki dla siebie oraz rodzica - znajdź miejsce, w którym będą przebywały jedynie zainteresowane rozmową osoby.
- Pamiętaj, że informacje, które masz do przekazania nie są łatwe do przyjęcia przez twego rozmówcę

Struktura rozmowy

- nastaw rodzica do siebie pozytywnie - podziękuj za przybycie, zachęć do współpracy
- mów o niepokojących cię zachowaniach, nie oceniaj i nie potępiaj dziecka
- panuj nad językiem ciała, pamiętaj, że tylko ok. 7 – 10% przekazu informacji to przekaz werbalny
- zapytaj o problemy i ewentualne rozwiązania
- zaproponuj rozwiązania uwzględniając to, z czego zwierzył ci się rodzic
- jeśli to konieczne, spisz kontrakt

Trzy sita

Nie przyczyniajmy się do chaosu informacyjnego w świecie. Zawsze gdy chcemy przekazać **komuś** jakąś informację, zadajmy sobie trzy pytania:

- **Sito Prawdy**

  Czy ta informacja jest prawdziwa?

  Jeśli nie – nie przekazujmy jej

  jeśli *tak* -zadajmy sobie kolejne pytanie:

- **Sito Konieczności**

  Czy ta osoba musi znać daną, informację?

  Jeśli tak - przekażmy ją

  Jeśli nie - zadajmy sobie kolejne pytanie:

- **Sito Dobra**

  Czy ta informacja jest dla niej dobra, dla jej samopoczucia, rozwoju?

  Jeśli nie - nie przekazujmy jej

  Jeśli tak - możemy ją przekazać